

language units in the form of the middle gender. The semantics of the mental distance from the speaker is revealed at the lexical meaning level of the middle gender nouns and of the words, which are named as common gender nouns.

Keywords: subject of the speech, 'there'-meaning, middle gender form, egocentric semantics / meaning, deictic semantics / meaning.

Надійшла до редакції 28 вересня 2012 року.

Ольга Прадід

УДК 811.161.2

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СПОЛУЧНИХ ЗАСОБІВ У НАЗВАХ РОЗДІЛІВ І СТАТЕЙ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

У статті вперше ґрунтовно описано функціонування сурядних і підрядних сполучників, сполучних слів у назвах розділів і статей Кримінального кодексу України. Зазначено, що в назвах розділів переважають конструкції зі сполучниками, у назвах статей – безсполучникові конструкції. Сурядні сполучники використовуються в назвах розділів і статей Кримінального кодексу України здебільшого для поєднання двох однорідних членів речення, підрядні – для присудання підрядної частини до головної в складнопідрядному реченні.

Ключові слова: сполучник, сполучні засоби, сполучники сурядності, сполучники підрядності, односкладні номінативні речення, Кримінальний кодекс України.

Сполучники мало досліджені в українському мовознавстві. Цю лакуну якоюсь мірою заповнюють праці К.Г. Городенської «Сполучники української літературної мови: Монографія» [Городенська 2010] та «Граматичний словник української мови: Сполучники», у яких «уперше на теоретичних засадах <...> встановлено та ієрархізовано їхні [сполучників – уточнення О.П.] позиції в структурі складного та простого ускладненого речення [Городенська 2007: 3].

Залежно від характеру зв'язків і відношень, якими поєднані синтаксичні одиниці, сполучники можуть виконувати дві функції: формально-синтаксичну і семантико-синтаксичну [Городенська 2010: 17].

За типом синтаксичного зв'язку розрізняють сполучники сурядності, що поєднують граматично рівноправні частини або однорідні члени речення, і сполучники підрядності, які поєднують граматично нерівноправні предикативні частини. Не можна цілком погодитися з авторами розділу «Сполучник» у «Сучасній українській літературній мові» за редакцією акад. І.К. Білодіда, які стверджують, що «характерною ознакою сполучників як частини мови є їх незалежність від кожного з окремо взятих компонентів, між якими встановлюється зв'язок» [Сучасна українська літературна мова 1969: 514], адже при підрядності сполучний засіб (сполучник, сполучне слово і под.) є «формальною належністю» підрядної частини.

Актуальність пропонованої розвідки визначається відсутністю фундаментальних праць, у яких би досліджувалася морфологічна структура назв розділів і статей Кримінального кодексу України (далі ККУ) взагалі, особливості функціонування сполучних засобів зокрема.

Метою статті постає аналіз специфіки функціонування сполучних засобів у назвах розділів і статей Кримінального кодексу України, що зумовлює необхідність розв'язання таких завдань:

- 1) виявити диференційні ознаки сурядних, підрядних сполучників і сполучних слів;
- 2) з'ясувати особливості семантико-синтаксичних відношень, які виражають сполучні засоби, у назвах розділів і статей Кримінального кодексу України;
- 3) простежити специфіку функціонування й частотність уживання таких одиниць у назвах розділів і статей Кримінального кодексу України.

Об'єкт дослідження – назви розділів і статей ККУ.

Предмет дослідження – функціонування сурядних і підрядних сполучників та сполучних слів у назвах розділів і статей ККУ з простеженням особливостей внутрішньореченневого навантаження сполучних елементів.

Якщо в назвах розділів (21 із 23) переважно уживаються сурядні сполучники, то в назвах статей їх кількість помітно зменшується, натомість стає більше конструкцій із підрядними сполучниками.

Окрім формально-синтаксичної функції, сполучники виконують, як зазначалося вище, семантико-синтаксичну функцію – функцію виразників семантико-синтаксичних відношень між предикативними частинами або однорідними членами речення.

Якщо в мові законодавства взагалі, за спостереженнями О.І. Білоусової, найуживанішим «є єднальний сполучник *і* з фонетичним варіантом *й*, що є функціонально тотожними» [Білоусова 2010: 92], то найчастотнішим у назвах статей ККУ постає сурядний сполучник *або*, що виражає розділові семантико-синтаксичні відношення і поєднує:

- 1) два однорідні члени речення: *Фізичний або психічний примус* (ст. 40); *Виконання наказу або розпорядження* (ст. 41) та ін.;
- 2) два однорідні члени речення попарно: *Організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів* (ст. 317);

3) останній однорідний член речення і два або більше попередніх, ужитих без сполучників: *Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин* (ст. 21); *Вчинення злочину групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією* (ст. 28) та ін.;

4) останній однорідний член речення і два або більше попередніх, ужитих без сполучників, а також два однорідних члени речення: *Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів* (ст. 321);

5) дві предикативні частини, співвідносні з односкладними номінативними реченнями, у складносурядному реченні: *Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини* (ст. 149); *Примушування до участі у страйку або перешкодження участі у страйку* (ст. 174) та ін.;

6) дві предикативні частини, співвідносні з односкладними номінативними реченнями, у складносурядному реченні, а також два однорідні члени речення в другій предикативній частині: *Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем* (ст. 262);

7) останній однорідний член речення і два або більше попередніх, ужитих без сполучників в одній предикативній частині, співвідносній з односкладним номінативним реченням, та два однорідних члени речення в іншій предикативній частині, теж співвідносній з односкладним номінативним реченням, складносурядного речення: *Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням* (ст. 313); *Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем* (ст. 410);

8) по два однорідних члени речення в головній частині, співвідносній з односкладним номінативним реченням, і підрядній частині складнопідрядного речення: *Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації* (ст. 361-2).

Усього в назвах статей ККУ розділовий сполучник **або** вжито 147 разів.

У назвах розділів сполучник **або** вжитий лише один раз для поєднання двох однорідних членів речення: *Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення* (розділ 13 ОЧ).

Досить часто в назвах статей ККУ вживається розділовий сполучник **чи**, який не фіксується у назвах розділів ККУ. Сполучник **чи**, як і синонімічний розділовий сполучник **або**, є виразником розділових семантико-синтаксичних відношень і поєднує сурядним зв'язком:

1) два однорідні члени речення: *Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації* (ст. 43); *Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади* (ст. 109) та ін.;

2) два однорідні члени речення попарно: *Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів* (ст. 321); *Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється* (ст. 363);

3) останній однорідний член речення і два або більше попередніх, ужитих без сполучників: *Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат* (ст. 175); *Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом* (ст. 198) та ін.;

4) дві предикативні частини, співвідносні з односкладними номінативними реченнями, у складносурядному реченні: *Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем* (ст. 308);

5) дві предикативні частини, співвідносні з односкладними номінативними реченнями, у складносурядному реченні попарно: *Фальсифікація виборчих документів, документів референдуму чи фальсифікація підсумків голосування, надання неправдивих відомостей до органів Державного реєстру виборців чи фальсифікація відомостей Державного реєстру виборців* (ст. 158).

Усього в назвах статей ККУ розділовий сполучник **чи** зафіксовано 66 разів.

Окрім розділових сполучників **або** і **чи**, у назвах статей ККУ уживається сполучник **та** (до речі, він виступає функціональним еквівалентом єднальних сполучників **і** та **й**), що є виразником єднальних семантико-синтаксичних відношень і поєднує сурядним зв'язком:

1) два однорідні члени речення: *Закінчений та незакінчений злочини* (ст. 13); *Кримінальна відповідальність організаторів та учасників організованої групи чи злочинної організації* (ст. 30) та ін.;

2) дві предикативні частини, співвідносні з односкладними номінативними реченнями, у складносурядному реченні: *Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво* (ст. 197-1).

Сполучник сурядності **та** (до речі, він так само, як і в попередньому випадку, виступає функціональним еквівалентом єднальних сполучників **і** та **й**), може бути виразником приєднувальних семантико-синтаксичних

відношень і приєднувати:

1) останній однорідний член речення до двох або більше попередніх, ужитих без сполучників: *Правові наслідки повторності, сукупності та рецидиву злочинів* (ст. 35); *Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення* (ст. 200) та ін.;

2) одну предикативну частину, співвідносну з односкладним номінативним реченням, до іншої, теж співвідносної з односкладним номінативним реченням, у складносурядному реченні: *Необережність та її види* (ст. 25); *Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності* (ст. 256) та ін.

3) скорочені слова та повне складне слово, що мають спільний другий компонент: *Пошкодження об'єктів магістральних нафто-, газо- та нафтопродуктопроводів* (ст. 292);

Усього в назвах статей ККУ єднальний і приєднувальний сполучник **та** вжитий 42 рази.

Сполучник **та** частіше за інші сполучники сурядності (18 разів із 21) вживається в назвах розділів ККУ. Тут він слугує виразником єднальних семантико-синтаксичних відношень і поєднує сурядним зв'язком два однорідні члени речення: *Злочин, його види та стадії* (розділ 2 ЗЧ); *Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх* (розділ 15 ЗЧ) та ін.

Іноді сполучник **та**, ужитий у назвах розділів ККУ, виступає виразником приєднувальних семантико-синтаксичних відношень і поєднує:

1) останній однорідний член речення до двох або більше попередніх, ужитих без сполучників: *Повторність, сукупність та рецидив злочинів* (розділ 7 ЗЧ); *Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина* (розділ 5 ОЧ) та ін.;

2) одну предикативну частину, співвідносну з односкладним номінативним реченням, до іншої, теж співвідносної з односкладним номінативним реченням, у складносурядному реченні: *Вина та її форми* (розділ 5 ЗЧ); *Покарання та його види* (розділ 10 ЗЧ) та ін.

У назвах статей ККУ вживається єднальний сполучник **і**, що так само, як і сполучник **та**, є виразником єднальних семантико-синтаксичних відношень і поєднує сурядним зв'язком:

1) два однорідні члени речення: *Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років* (ст. 79); *Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України* (ст. 110) та ін.;

2) дві предикативні частини, співвідносні з односкладними номінативними реченнями, у складносурядному реченні: *Побої і мордування* (ст. 126); *Створення або утримання місць розпусти і звідництва* (ст. 302).

Сполучник **і** може також виступати виразником приєднувальних семантико-синтаксичних відношень і приєднувати:

1) останній однорідний член речення і два або більше попередніх, ужитих без сполучників: *Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення дорожнього руху* (ст. 288); *Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів* (ст. 301) та ін.;

2) одну предикативну частину, співвідносну з односкладним номінативним реченням, до іншої, теж співвідносної з односкладним номінативним реченням, у складносурядному реченні: *Умисел і його види* (ст. 24).

Усього в назвах статей ККУ єднальний і приєднувальний сполучник **і** вживається 24 рази.

Що стосується назв розділів ККУ, то єднальний сполучник **і** вживається лише двічі в назві розділу 5 ОЧ для поєднання однорідних членів речення: *Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина*.

Треба зазначити, що вживання сполучників **і**, **та** не завжди виправдане, якщо зважати на норми української літературної мови. Нагадаємо, що сполучник **і** вживається, щоб уникнути збігу приголосних, важких для вимови, а сполучник **та** вживається після голосного перед приголосним, щоб уникнути збігу голосних. Недоцільним є вживання сполучника **і** замість сполучника **та** в таких випадках: *Побої і мордування* (ст. 126); *Порушення авторського права і суміжних прав* (ст. 176) та ін.; сполучника **та** замість сполучника **і** в таких статтях: *Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення* (ст. 72); *Виготовлення, збут та використання підроблених недержавних цінних паперів* (ст. 224) та ін.

Лише в назвах статей ККУ вживається приєднувальний сполучник **а також** (4 рази), що є виразником приєднувальних семантико-синтаксичних відношень і розширює межі повідомлюваного та поєднує:

1) однорідні члени речення до іншого однорідного члена речення, ужитого без сполучника: *Порушення правил поведінки зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення* (ст. 414);

2) одну предикативну частину, співвідносну з односкладним номінативним реченням, до іншої, теж співвідносної з односкладним номінативним реченням, у складносурядному реченні: *Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства* (ст. 279); *Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут* (ст. 361-1) та ін.

Таким чином, у назвах статей ККУ використовуються лише єднальні (**і**, **та**), розділові (**або**, **чи**) та приєднувальні (**і**, **та**, **а також**) сполучники.

Що ж до сполучників підрядності, то вони в назвах статей ККУ уживаються дуже рідко (по одному разу

порівняльні сполучники *ніж, як*), а в назвах розділів ККУ їх зовсім немає.

Порівняльний сполучник *ніж*, виразник порівняльних семантико-синтаксичних відношень, у складі порівняльного звороту пояснює означення, виражене формою вищого ступеня порівняння прикметника: *Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом* (ст. 69).

Порівняльний сполучник *як*, виразник порівняльних семантико-синтаксичних відношень, поєднує прикладку, що має значення 'у ролі кого-небудь', з керованим другорядним членом речення підрядним прислівним зв'язком: *Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника* (ст. 349).

Частіше, ніж сполучники підрядності, у назвах статей ККУ використовуються сполучні слова *який* і *що* (відповідно 26 і 18 разів).

Сполучне слово *який* узгоджується з опорним іменником у роді й числі, а відмінкової форми набуває залежно від функції в підрядній частині, та вживається для приєднання підрядної частини до головної, розкриваючи значення опорного слова: *Видача особи, яка обвинувачується у вчиненні злочину, та особи, яка засуджена за вчинення злочину* (ст. 10); *Вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність* (ст. 22) та ін.

Сполучне слово *що*, хоч і виступає функціональним еквівалентом сполучного слова *який*, не має форми роду і числа, а тому не узгоджується з опорним іменником. Сполучне слово *що* вживається для приєднання підрядної частини до головної, розкриваючи значення опорного слова: *Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання* (ст. 69-1) та ін.

Іноді сполучне слово *що* може розкривати значення не одного, а двох і більше однорідних опорних слів: *Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення дорожнього руху* (ст. 288); *Порушення правил поведінки зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення* (ст. 414).

Отже, у назвах статей ККУ на протигагу сполучникам підрядності частіше використовуються сполучні слова.

У назвах розділів підрядних сполучників немає, а сполучні слова *який* і *що* ужито по разі для приєднання підрядної частини до головної і розкриття значення опорного слова: *Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкт злочину)* (розділ 4 ЗЧ); *Обставини, що виключають злочинність діяння* (розділ 8 ЗЧ).

Сполучні засоби, як зазначалося вище, використовуються майже в кожній другій назві розділів і статей ККУ.

У більшості з них сполучні слова вжито по одному разу: *Обставини, що виключають злочинні діяння* (розділ 8 ЗЧ) та ін.

Усього ж сполучні засоби використано по одному разу у 18 назвах розділів і 154 назвах статей ККУ.

Двічі сурядні сполучники використовуються в таких назвах розділів і статей ККУ: *Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення* (розділ 13 ОЧ); *Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця* (ст. 348) та ін.

Усього сполучні засоби вживаються два рази в 1 назві розділу і 44 назвах статей ККУ.

Тричі сполучні засоби використовуються в таких назвах розділів і статей ККУ: *Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина* (розділ 13 ОЧ); *Передача або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави* (ст. 330) та ін.

Усього сполучні засоби вживаються два рази в 1 назві розділу і 18 назвах статей ККУ.

По чотири сурядні сполучники використовуються в таких назвах статей ККУ (у назвах розділів такі приклади відсутні): *Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням* (ст. 313); *Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів* (ст. 321) та ін.

Усього сполучні засоби вживаються по чотири рази в 6 назвах статей ККУ.

У двох випадках у назвах статей ККУ зафіксовано по п'ять сполучних засобів (у назвах розділів такі приклади відсутні): *Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію* (ст. 300).

Спостереження за вживанням сполучників і сполучних слів дають підстави зробити такі висновки:

1. Сполучники широко використовуються в назвах розділів і статей ККУ. 20 із 35 назв розділів і 224 із 472 назв статей ККУ побудовані за моделями, у яких наявні конструкції з сурядними і підрядними сполучниками та сполучними словами. Усього ж у назвах розділів і статей ККУ сполучники вжито 329 разів.

2. Якщо в назвах розділів ККУ переважають конструкції зі сполучниками (57,1 %), то в назвах статей – безсполучникові конструкції (52,5 %).

3. Якщо в назвах розділів ККУ переважає єднальний сполучник *та* (18 разів), то в назвах статей – розділовий сполучник *або* (147 разів).

4. Сурядні сполучники використовуються в назвах розділів і статей ККУ здебільшого для поєднання двох однорідних членів речення, підрядні – для приєднання підрядної частини до головної в

складнопідрядному реченні.

5. Якщо в назвах розділів ККУ один сполучник ужито 18 разів, два і три сполучники – по одному разу, то в назвах статей – один сполучник ужито 154 рази, два сполучники – 44 рази, три сполучники – 27 разів, чотири сполучники – 6 разів і п'ять сполучників – 2 рази.

Перспективним постає простеження специфіки функціонування сполучних засобів у мові законодавства взагалі, пропонується стаття також може слугувати матеріалом для дослідження особливостей морфологічної структури назв розділів і статей Кримінального кодексу України.

Література

Білоусова 2010: Білоусова, О.І. Граматична специфіка мови українського законодавства [Текст] : дис... канд. філол. наук : 10.02.01 / О.І. Білоусова. – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. – Дніпропетровськ, 2010. – 215 с.

Городенська 2007: Городенська, К.Г. Граматичний словник української мови : Сполучники [Текст] / К. Г. Городенська. – К. ; Херсон. – 2007. – 340 с.

Городенська 2010: Городенська, К.Г. Сполучники української літературної мови : Монографія [Текст] / К. Г. Городенська. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – 208 с.

Слинько, Гуйванюк, Кобилянська 1994: Слинько, І.І. Синтаксис сучасної української мови. Проблемні питання [Текст] / І. І. Слинько, Н. В. Гуйванюк, М. Ф. Кобилянська. – К. : Вища школа, 1994. – 670 с.

Соссюр 1998: Соссюр, Ф. де. Курс загальної лінгвістики [Текст] / Ферденан де Соссюр. – К. : Основи, 1998. – 256 с.

Степаненко 1997: Степаненко, М.І. Взаємодія формально-граматичної і семантичної валентності у структурі словосполучення та речення: Монографія [Текст] / М. І. Степаненко. – К. : Вид-во Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова, 1997. – 216 с.

Степанов 1975: Степанов, Ю.С. Методы и принципы современной лингвистики: Монография [Текст] / Ю. С. Степанов. – М. : Наука, 1975. – 308 с.

Степанов 1976: Степанов, Ю.С. Типология языковых состояний и ситуаций в странах романской речи : Монография [Текст] / Ю. С. Степанов. – М. : Наука, 1976. – 401 с.

Степанов 1981: Степанов, Ю.С. Имена. Предикаты. Предложения : Монография [Текст] / Ю. С. Степанов. – М. : Наука, 1981. – 360 с.

Степанов 1985: Степанов, Ю.С. В трехмерном пространстве языка : Семиотические проблемы лингвистики, философии, искусства : Монография [Текст] / Ю. С. Степанов. – М. : Наука, 1985. – 342 с.

Сучасна українська літературна мова: Морфологія 1969: Сучасна українська літературна мова : Морфологія [Текст] / І. К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1969. – 584 с.

Теньер 1998: Теньер, Л. Основы структурного синтаксиса : Научное издание [Текст] / Л. Теньер. – М. : Прогресс, 1998. – 656 с.

В статье впервые детально описывается функционирование сочинительных и подчинительных союзов, союзных слов в названиях разделов и статей Уголовного кодекса Украины. Отмечается, что в названиях разделов преобладают конструкции с союзами, в названных статьях – бессоюзные конструкции. Сочинительные союзы используются в названиях разделов и статей Уголовного кодекса Украины в большинстве случаев для соединения двух однородных членов предложения, подчинительные – для присоединения подчинительной части к главной в сложноподчиненном предложении.

Ключевые слова: союз, союзные средства, сочинительные союзы, подчинительные союзы, односоставные номинативные предложения, Уголовный кодекс Украины.

The article deals with the detailed description of functioning of coordinating and subordinating conjunctions, connective words in titles of divisions and articles of the Criminal Code of Ukraine. It is observed that constructions with conjunctions are prevailed in the titles of divisions whereas constructions without conjunctions are prevailed in the titles of articles. Coordinating conjunctions are used in titles of divisions and articles of the Criminal Code of Ukraine for joining two homogeneous parts of the sentence, whereas subordinating conjunctions are used for joining the subordinate clause to the main clause in a compound sentence.

Keywords: conjunction, connective words, coordinating conjunctions, subordinating conjunctions, one-unit nominative sentences, the Criminal Code of Ukraine.

Надійшла до редакції 1 вересня 2012 року.

Татьяна Тукова

УДК 81' 366=161.1

КОМПЕНСАТОРНАЯ РОЛЬ ФЛЕКСИИ В СОВРЕМЕННОМ РУССКОМ ЯЗЫКЕ

У статті розглядається питання про роль флексій в типологічній еволюції сучасної російської мови. Стверджується важливість розмежування функцій флексій в іменниках та залежних частинах мови.